

Landgoed Het Laar te Ommen

Cultuurhistorische waardering

Albers Adviezen Historische Parken

Anja Guinée- Landschapsarchitectuur

Landgoed Het Laar te Ommen

Cultuurhistorische waardering

opdracht:

Jhr Mr Th. Sandberg

auteurs:

dr. L.H. Albers

Ir A. Guinée

www.historischeparken.nl

albersadviezen@hetnet.nl

06-51003231

055-5061395

versie 27-5-2015

Albers Adviezen Historische Parken

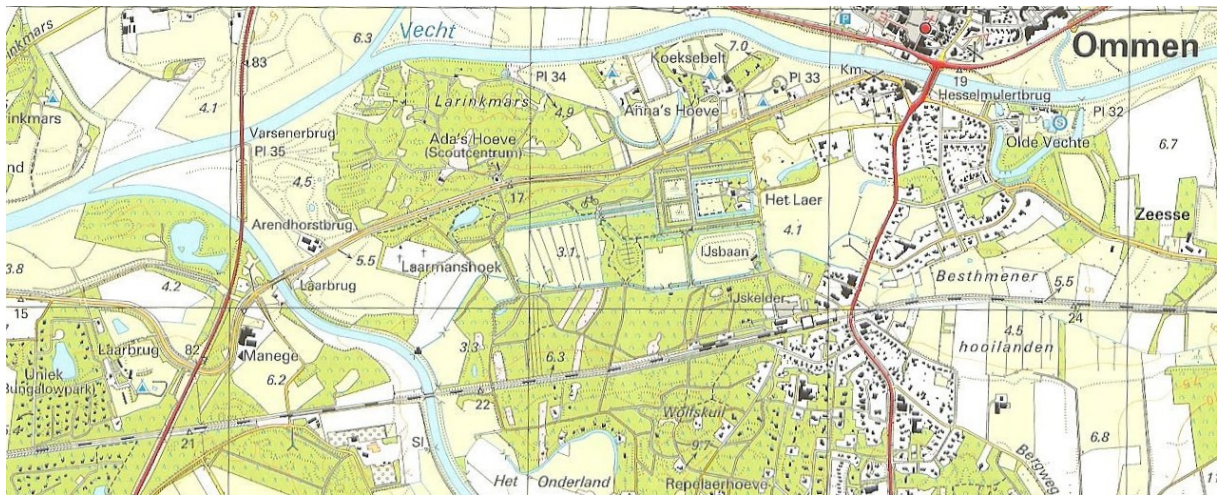
Anja Guinée- landschapsarchitectuur

Inhoud

Inhoud

Inhoud.....	4
2. Kengegevens	7
2. Chronologie van eigenaren en aanleg	8
3. Geschiedenis van het landgoed	10
Voorgeschiedenis	10
Fase 1 ca 1700: klein huis gevat in vierkante gracht.....	11
Fase 2 na 1708: vierkant huis met rechthoekige gracht en wal.....	11
Fase 3. Wateras	12
Fase 4 Slingerpaden	13
Fase 5 1786-1817	14
Fase 6. ca 1850 Huis: nieuwe vleugel; zeer ruime landschappelijke aanleg.....	15
Fase 7 ca 1980-2015 Aanleg vierkante vijvers en nieuw watersysteem	16
4. Huidige situatie	17
6. Waardering	17
7. Maatregelen.....	19
Bijlage: Uittreksel Monumentenregister	21

afb. 1 Topografische kaart anno 2006

afb. 2 Oppervlak van Het Laar, vergelijk met topografische kaart 2006

2. Kengegevens

Het Landgoed Het Laar is eigendom van de gemeente Ommen sinds 1926.

Adres: Het Laar 27731AV Ommen

Oppervlak: ca 90 hectaren

Openstelling: NSW landgoed

Complex Rijksmonument sinds 2006.

buitenplaats_HetLaar
.pdf

afb. 3 Grenzen van het Rijksmonument op de “bolletjeskaart”.

2. Chronologie van eigenaren en aanleg

De opeenvolgende eigenaren zijn door Gevers en Mensema beschreven in De havezaten in Salland en hun bewoners. Met behulp van deze geschiedschrijving konden wij de ontwikkeling van het landgoed verder analyseren.¹

	Fasetypering en eigenaar	Kaart / tekening
Voorfase 1382-Oude Laer	Het Oude Laer lag even ten zuiden waar de Regge in de Vecht stroomt	
Fase 1 na 1685 - 1707	Nieuw huis geometrische aanleg met tuin en lanen. Toegangslaan vóór het huis Wal om het geheel	
Fase 2 1708-1742	Huis vergroot tot vierkant	
Fase 3 1744-1762	Johan Lodewijk Graaf van Rechteren tot het Laar (1714-1762), verbouw van het huis? Park: wateras met lanen , drie ronde waterkommetjes	
Fase 4 1762-1786	Slingerpaden	
Fase 5 1786-1817	De Zwolse burgemeester Mr Rudolf Sandberg (1731-1808) Park: landschappelijke vijver hertenkamp	

kadasterkaart 1821

¹ Jhr A.J. Gevers en A.J. Mensema, De havezaten in Salland en hun bewoners, 2005 (4^e druk) p. 276-285.

3. Geschiedenis van het landgoed

Voorgeschiedenis

Het Oude Laar rechts aan de rivier, en het nieuwe huis Laar met rechthoekig lanenstelsel zijn beide zichtbaar op de kaart van 1721-1723 door Pieter de la Rive. Het Oude Laar ligt bijna in de as van het latere huis Laar.

afb. 4 details van Linie kaart 1721-1723 door Pieter de la Rive, Nationaal archief, Den Haag (NL-HaNA, Oorlog / Situatiekaarten, 4.OSK, inv.nr. E1RS) (het noorden is onder)

Fase 1 ca 1700: klein huis gevat in vierkante gracht

Thomas Ernst Danckelman (1638-1708) huwde in 1685 met Hendrina Geertruid Roelinck. Omstreeks die tijd heeft Danckelman Het Laar gekocht van Anna Bentinck, weduwe Willem ter Brugge, wiens familie 't (oude) Laar ongeveer vijftig jaar in eigendom had gehad. Bentinck en Danckelman waren goede bekenden van koning stadhouder Willem III. Danckelman was gezant van de Brandenburgse keurvorst.

Een huis dat aan zijn status beantwoordde met een omgracht erf, naar de verwachting des tijds, was niet overbodig al was het zijn buitenplaats. Hij woonde te Lingen (Ems, Duitsland). Het nieuwe huis is in 1721 getekend met slechts twee schoorstenen.

Een bouwhuis staat aan de noordkant van het plein.

Tuin: Aan weerszijden van het voorplein liggen bedden voor bloemen en moestuin achter het huis gaan acht paden uiteen vanuit het centrum tussen boompjes door. Om dit geheel ligt een vierkante gracht. In de as van het huis een laan met vierkante grasvelden aan weerszijden. Het geheel is gevat in lanen zodat het een rechthoek wordt. De rechthoekige tuin wordt omgesloten door wallen.

Huizen van personen uit de kring van de Koning Stadhouder zijn: Hof te Dieren, de Voorst, Middachten.

Fase 2 na 1708: vierkant huis met rechthoekige gracht en wal

Een fase later is het huis verdubbeld tot een vierkant huis met vier schoorstenen en heeft het een lage schuur aan de overkant van het plein gekregen. Mogelijk heeft Thomas' zoon Sylvester Diedrich Danckelman (1689-1738) daarvoor gezorgd. In elk geval werd het huis getekend door Abraham de Haen in 1732. Hij schreef over het huis dat het een vierkant nieuw gebouw was, ongeveer een dertig jaar eerder (ca 1700) vanaf de grond opgebouwd.² Hieronder de tekening van Het Laar door Cornelis Pronk die veel samenwerkte met de Haen. Vermoedelijk heeft De Haen het bestaan van het eerdere kleine huis niet geweten.

---

² zie citaat in Gevers, Mensema, p.180

afb. 5 't Laer (ca. 1732), Cornelis Pronk (1691-1759)

Fase 3. Wateras

Over een grand canal wordt door de Haen niet gerept. Dit langgerekte water in de as van het huis zal er in zijn tijd nog niet zijn geweest.

Achter de tuin en de wal wordt in het verlengde van de centrale laan het grand canal gegraven, in twee delen met een verhouding van 3 : 5. Het eerste deel is even lang als het huiseiland. (zie afb 6)

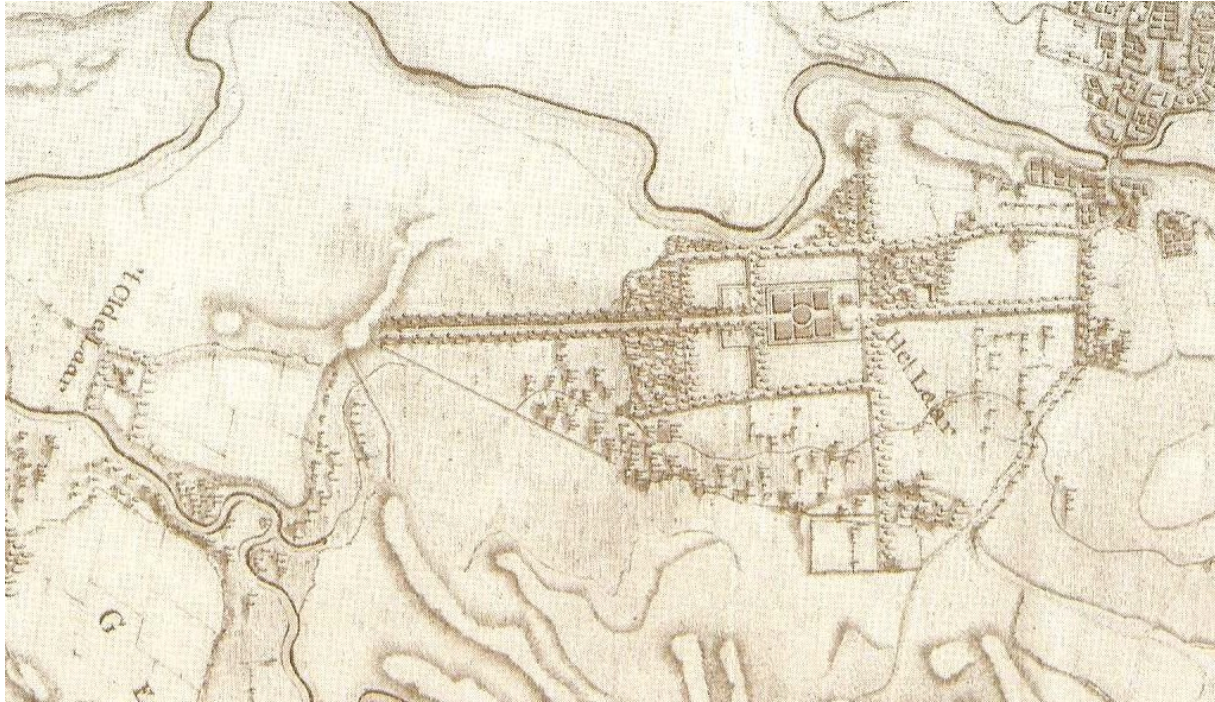
Lanen liggen aan weerszijden van het eerste deel van de gracht. Het zicht eindigt tegen een bergje. Langs het tweede deel van de lange wateras lagen destijds ook lanen.

De as vóór het huis naar de hoofdweg blijft een belangrijke rol spelen in de symmetrische opzet.

Het is de vraag of dat alles gelijktijdig gebeurde onder Sylvester Danckelman of dat Johan Lodewijk Graaf van Rechteren tot het Laar (1714-1762), gehuwd in 1742 met Johanna van Haersolte 1723-1756) zijn nieuwe huis wilde verfraaien. Zij woonden op het huis met hun kinderen, een hovenier een lijfknecht, een kok, een koetsier en drie meiden.³ Meest waarschijnlijk heeft Van Rechteren die activiteiten ondernomen. 1744 wordt genoemd⁴ als datum voor de verbouw van het huis. In 1744 wordt hij toegelaten tot de Landdag en wordt hij landrentmeester van Twente.

³ Gevers en Mensema, op.cit. p. 280

⁴ Kasteleninoverijssel.nl/Het Laer

afb. 6 Kaart van de havezate 'Het Laar' en 't Olde Laar' (ca. 1783), M.A. Snoeck

Fase 4 Slingerpaden

Twintig jaar later is er een kaart gemaakt die de situatie van de lange as en dwarsas - met koepel op heuveltje aan de Vecht - laat zien.

Wie waren in die twintig jaar eigenaar? Het blijken er drie te zijn: de Rotterdamse koopman Jan van Herzeele tot 1770. Zijn dochter was in 1766 gehuwd met Mr Hendrik Jacob Schomaker, die ondermeer geheimraad van de koning van Pruisen. Na het overlijden van Schomaker op Het Laar in 1782 verscheen de verkoop advertentie, waaruit het volgende citaat:

De HAVEZATHE het LAAR, ...Dit Goed of Ridderhofstede f, welk een alleraangenaamste Buitenplaats is, heeft zeer logeable Heeren-Huizing, Koetshuis, Stallen voor Paarden, Beesten, Menagerie, groote kunstig aangelegde Tuin, alle binnen een gracht besloten; voorts een Tuinmans-Wooning, Hooi- en Weilanden, vermaakelijke Bosschen, Laanen, Wandelingen Kanaalen, Koepel, op de Rivier, Stads- Weiden en Rijweg uitzichthebbende, groote en kleine Boerderijen, te zamen groot ruim 67 Morgen Rhijnlandsch, ... en voorzien van een Eendenkooi

Er was een verzameling vogels. Het is duidelijk waar de lanen lagen; de wandelingen duiden op nieuwe slingerpaden volgens de landschapsstijl. Die waren in 1782 al aangelegd, dus door Herzeele of Schomaker. Zij liggen voornamelijk aan de noordkant van het park. De golvende bosrand (afb 4.) is er een ander teken van.

De volgende koper is Johan Martin van der Upwich (1722-1786), predikant. Hij ging er wonen.

Met is voorneemens, om op Donderdag, den 28 Maart, 1782, 's namiddags ten 2 uuren, ten huize van den Procureur *M. Baerfeltman* te OMMEN, in de Provincie van Overijssel, te laten inzetten, en Donderdag daaraan, den 4 April, finaal te verkoopen: De HAVEZATHE het LAAR, geleegeen aan de Stede *Ommen*, en aan en tusschen de Rivieren de *Vecht* en *Regge*, waarop dagelijks Schepen of Schuiten van en naar ZWOLLE, naar en uit de Graafschap *Bentheim*, *Almelo*, *Munsterland* en andere Plaatsen vaaren en zeilen; zynde voorts geleegeen vyf uuren van *Zwolle* aan de groote Post-route van en naar *Holland* enz. Dit Goed of Ridder-Hofstede, welk een allersangenaamste Buitenplaats is, heeft zeer lozeable Heeren-Huizing, Koetshuis, Stallen voor Paarden, Beesten, Menagerie, groote kunstig aangelegde Tuin, alle binnen een Gräft besloeten; voorts Tuinmans-Wooning, Hooi- en Wei-Landen, vermaakeijke Bosschen, Laanen, Wandelingen, Kanaalen, Koepel, op de Rivier, Stads-Weiden en Ryweg uitzicht hebbende, groote en kleine Boerderyen, te zamen groot ruim 67 Morgen Rhylandsch, buiten en behalven noch andere apart verhuurd wordende groote en kleine Boeren Erven; zynde deeze Plaats zeer geschikt tot de jagt, en voorzien van een Eenden Kooij; behoorende verders daarby fraaije Gestoelens in de Kerk te *Ommen* (terwyl'er de Roomsche-Katholyke Kerk maar een groot half uur van daan is); uitgestrekte Viisscheryen, Koorn-Tienden en andere aanzienlyke Gerechtigheden; in 't byzonder het *Recht van Verschryvinge en Zittinge in de Ridderchap van Overijssel*. Het Huis, Tuin, Plantagien enz. zyn drie dagen voor den dag der Inzetting of Veiling te zien, en nader onderrichting te bekomen by den Heer *C. C. Sterk* te CAMPEN, by den Procureur *H. van Warmelo* te ZWOLLE, en by den Verwalter *Scholus Gerrit Mensink* te OMMEN, en buiten de Provincie by de Makelaars *Adr. de Waal Malefijt* te HAARLEM en *A. van Ketwich* te AMSTERDAM; by *Marta Meinders van der Loef*, Makelaar en Notaris te ROTTERDAM, en by den Notaris *Jan van den Bos* in 's GRAVENHAGE. De Brieven franco.

afb. 7 Oprechte Haerlemsche Courant 23-03-1782

Op 19 augustus 1782 werd deze omschrijving aangevuld met: desselfs Heeren Huizinge, Bouwhuisen, Tuin, Plantagien, Bosschen, Landerijen, Koepel aan de Vecht en de Kooij, **Kanaalen en daar ten einde gelegen Bergje.**⁵

Fase 5 1786-1817

De Zwolse burgemeester Mr Rudolf Sandberg (1731-1808) was koper in 1788, gehuwd in 1767 met Johanna Maria Hanselaar (1747-1817). Hij was burgemeester van Zwolle en lid van het Wetgevend Lichaam.

In deze periode zijn diverse kleine landschappelijke paadjes aangelegd. Zij zijn niet zichtbaar op de kadaasterkaart van 1821. De vijver van de hertenkamp is wel zichtbaar.

afb. 8 Kadastrale Minuutplan, H. Boejenk, ca 1821

⁵ Gevers en Mensema, op.cit. p.281

Oudste zoon Jhr. mr. Albertus Sandberg, heer van 't Laar (1768-1843), j.u.d. Leiden 1789, lid Raad van Financiën Departement Overijssel 1805-1807, assessor van de landdrost van het Departement Overijssel 1807-1811, consellier de préfecture 1811-1813 en raad generaal-commissariaat 1814 Departement Monden van de IJssel, lid Prov. Staten en Gedep. Staten van Overijssel 1814-1828, lid van de Tweede Kamer 1828-1842.

In 1842 werd mr. Albertus Sandberg, heer van 't Laar (1768-1843) verheven in de Nederlandse adel.

Deze belangrijke persoon zal ongetwijfeld zijn begonnen met het maken van een **groots landschapspark**. De kaart van 1851 getuigt daarvan, maar ook de stobben van zware beuken en eiken die als eerste clumps in het weiland en het park zijn geplant. De rechte toegangslaan in de as werd grotendeels gekapt of omgevormd tot losse boomgroepen. In het weiland voor het huis verschenen twee landschappelijke vijvers, waarvan één langs de rand van de hertenkamp.

afb. 9 1851 Topografisch Militaire Kaart

Fase 6. ca 1850 Huis: nieuwe vleugel; zeer ruime landschappelijke aanleg

Albertus Sandberg (1810-1888), jongste zoon van Albertus sr, was gehuwd met Petronella Adamina de Vos van Steenwijk (1805-1870). Dit echtpaar heeft het huis uitgebreid met een nieuwe vleugel aan de noordkant.

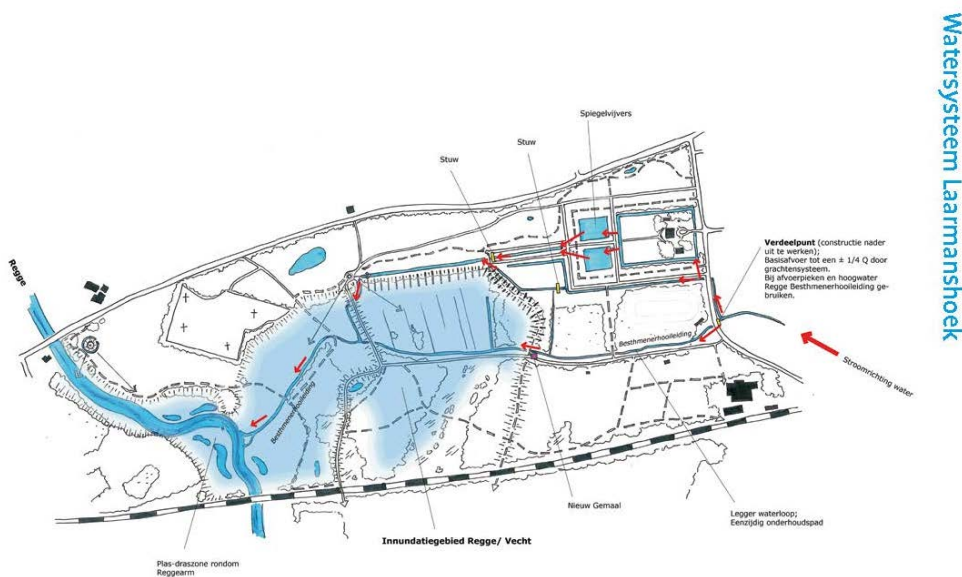
Het park werd uitgebreid tot aan de river de Regge met boomgroepen in de weilanden.

afb. 10 Blik tussen oude boomgroepen naar de Regge

Fase 7 ca 1980-2015 Aanleg vierkante vijvers en nieuw watersysteem

In de jaren tachtig zijn twee grote vierkante vijvers aangelegd. Bewijs dat die er ooit geweest zijn is er (nog) niet. Integendeel, alle topografische kaarten geven een vierkante gracht om het perceel aan, maar geen vierkante vijver daarbinnen. De vijvers waren al weer sterk verland. Deze zijn recent uitgebaggerd en hersteld in combinatie met het waterplan dat tussen 2012 en 2015 is uitgevoerd. Nieuwe dijken werden aangelegd, een waterloop verbreed met poelen en doorwaadbare plaatsen.

4. Huidige situatie

De tuin binnen de grachten heeft drie delen:

1. Omgeving huis en koetshuis, in dit deel staan veel oude hoge bomen, waaronder op de hoek een *Robinia pseudo acacia*, plataan en 2 bruine beuken, 2 zeer oude eiken achter de oranjerie. Aan de zuidkant van het huis staat ook een bruine beuk.
2. Achter het huis en koetshuis wordt de tuin opgedeeld door een dwarsstrook van kleine bomen en struiken. Het eerste smalle deel bevat oude, hoge gesnoeide buxusvormen als bijzonderheid.
3. In het achterste deel ligt de boomgaard, met veel oude fruitbomen. De omringende oude beukenhaag is ongesnoeid.

Buiten het huiseiland ligt het park, deels geometrisch, deels landschappelijk. De geometrische elementen als taluds van grachten, rijen laanbomen, wallen, zijn vaak niet meer scherp. Daardoor zijn deze 18de eeuwse onderdelen soms moeilijk te onderscheiden van het 19de eeuwse park. Waar contrast van geometrie en landschapsstijl wel aanwezig is, versterkt dat beide vormen.

Een tien jaar geleden zijn in de lanen en op andere plekken bruine beuken geplant, te pas en te onpas. In elk geval zijn het er teveel wegens teveel bruine accenten. Bovendien steken zij nu oude eiken naar de kroon.

Oud eikenbos is deels beheerd, deels moet dat nog gebeuren. Dat geldt zeker ook voor jong bos, daarin is veel achterstallig onderhoud.

Naar aanleiding van het nieuwe waterplan zijn een aantal bosgedeelten beheerd. De zuidwest hoek van het park ziet er dan ook het best onderhouden uit. Op veel andere plaatsen moet nog veel onderhoud gepleegd worden.

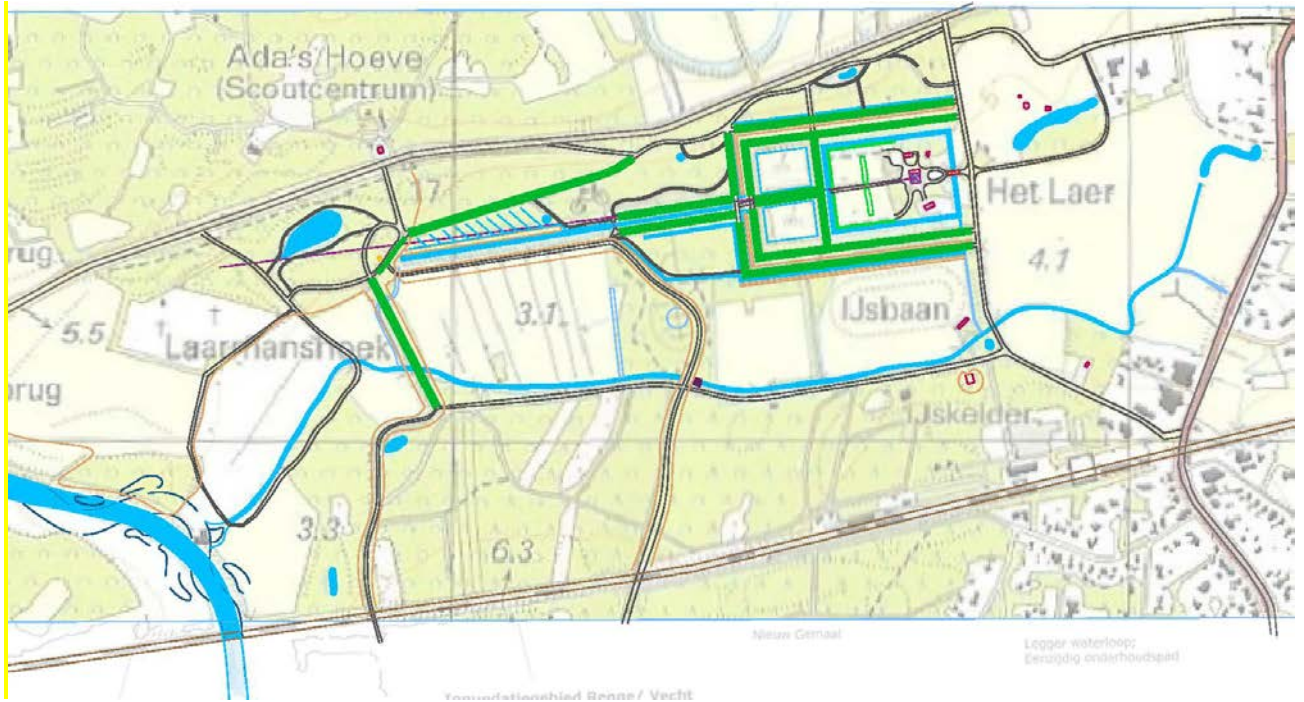
6. Waardering

In de geschiedenis van de tuinkunst neemt Het Laar een vooraanstaande plaats in, mede dankzij zijn voortkomen uit de kring rond koning –stadhouder Willem III, naast buitenplaatsen als het Catshuis, Clingendael, Middachten, De Voorst of het niet meer bestaande huis Hof te Dieren.

Doordat het landgoed lange tijd niet meer als een belangrijke geometrische aanleg werd onderhouden is die bijzondere aanleg niet zo duidelijk meer. Hij is echter deels reeds hersteld en deels herstelbaar.

Omdat deze geometrische aanleg zo bijzonder is, naast de schitterende boomgroepen en bosranden van het zeer ruime landschapspark, verdient het aanbeveling om het geheel te herstellen en in een hoge staat van onderhoud te brengen.

De tuin op het huiseiland is indrukwekkend door de leeftijd van de kolossale bomen, door de oude gesnoeide taxusbollen en vooral door de eenvoud van een fraaie grote boomgaard.

afb. 11 Het Laar anno 2015
Achter het huiseiland liggen de vierkante vijvers

7. Maatregelen

De maatregelen zijn te splitsen in maatregelen wegens achterstallig onderhoud.
De geometrische elementen als zodanig aanscherpen: wallen en taluds.

Huiseiland

Vrijzetten van de Robinia pseudo acacia op de noordoost hoek.
Vrijzetten twee zeer oude eiken
Beukenhagen knippen
Fruitbomen snoeien
Grachtranden vrijstellen van opslag en vrij houden.

Lanen aan weerszijden van de gracht en lange laan

Onderhouden van de jonge laanbomen:

- eikenlaan zuidkant vrijstellen van concurrerende bomen
- eikenlaan noordkant langs de gracht vrijstellen en inboeten
- jonge eikenlaan bestaat uit 3 rijen waarvan één op de historische wal. Wal schoon houden, zodat het talud zichtbaar is.
- noord-zuid eikenlaantje vrijstellen en inboeten
- zeer lange beukenlaan vrijstellen

Onderhouden van de taluds aan de westzijde van de vierkante vijvers

-Taluds vrijzetten van opslag

Lanen langs eerste deel wateras

- Profiel van de lanen versmallen van 4.70m nu, naar 1,5 Rhijnlandse roede (3,65m)
- jonge bruine beuken grotendeels verwijderen, tevens om eiken te sparen
- boerenbrug maken van plank met leuning naar
- het opnieuw te onderhouden pad langs de wateras.

Paden

- pad herstellen over de zandbulten, ontstaan na het baggeren van de vijver. Bomen zijn hier de kant op gedruwd en het bosje wordt binnenkort onbeheerbaar door bramen en ander opschoot. Het pad is ook nodig omdat anders de wateras te donker wordt en de oevers niet meer beheerbaar zijn. Een extra wandeling over het hobbelige pad is gewenst.
- pad noordkant bij kleine ronde vijvertje herstellen

Drie ronde vijvertjes baggeren en/of schoon maken van takken

Deze 18de eeuwse elementen van classicistische aanleg dienen zorgvuldig geschoond te worden, zodat zij rond blijven met schone kanten.

- vijvertje aan de noordkant: jonge beukjes weghalen uit de rododendrons

Grote bosvijver

Deze vijver is een onderdeel van de landschappelijke vormgeving, als zodanig onderhouden.

- omgevallen berk uithalen
- zuidrand: uitzichten maken

Boomgroepen

-Onderhoud van boomgroepen voor het huis.

-Achterstallig onderhoud grote groep tussen oude toegangslaan en hertenkamp, ontwerp daarvoor is nodig.

-Ontwerp nodig voor aanplant groep in zuidoosthoek weiland voor het huis.

Rabattenbossen

Ten noorden van de wateras liggen een aantal rabattenbossen. De greppels dienen nog steeds als waterberging en op de verhoogde gronden tussen de greppels werden bomen geplant.

-Bij bosonderhoud rabatten onderhouden of herstellen. Opslag uit de greppels halen. Schonen van de greppels gelijktijdig met bosonderhoud.

Bosbeheer

-Opgaand oud eikenbos: jonge beuken uit de kronen van eiken verwijderen

-Eikenbos ten zuiden van wateras dunnen en greppels open maken.

-Het teveel aan bruine beukjes reduceren, waar zij andere bomen hinderen of te veel accenten geven.

Bijlage: Uittreksel Monumentenregister

Monumentnummer : [513540](#)

Status : Beschermd

Complexnummer : 513541 - Het Laar

Oorspr. Functie : Landhuis

Hoofdadres : Het Laar 2 7731 AV te Ommen, Ommen (OV)

Monumentnummer : [513542](#)

Status : Beschermd

Complexnummer : 513541 - Het Laar

Oorspr. Functie : Historische aanleg

Hoofdadres : Bij Het Laar 2 7731 AV te Ommen, Ommen (OV)

Monumentnummer : [513543](#)

Status : Beschermd

Complexnummer : 513541 - Het Laar

Oorspr. Functie : Bouwhuis

Hoofdadres : Het Laar 2A 7731 AV te Ommen, Ommen (OV)

Monumentnummer : [513544](#)

Status : Beschermd

Complexnummer : 513541 - Het Laar

Oorspr. Functie : Koetshuis(L)

Hoofdadres : het Laar 3 7731 AV te Ommen, Ommen (OV)

Monumentnummer : [513545](#)

Status : Beschermd

Complexnummer : 513541 - Het Laar

Oorspr. Functie :

Hoofdadres : Bij Het Laar 2 7731 AV te Ommen, Ommen (OV)

Monumentnummer : [513546](#)

Status : Beschermd

Complexnummer : 513541 - Het Laar

Oorspr. Functie :

Hoofdadres : Bij Het Laar 2 7731 AV te Ommen, Ommen (OV)

Monumentnummer : [513547](#)

Status : Beschermd

Complexnummer : 513541 - Het Laar

Oorspr. Functie :

Hoofdadres : Bij Het Laar 2 7731 AV te Ommen, Ommen (OV)

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Monumentenregister

Monumentnummer: 513540

Het Laar 2 7731 AV te Ommen

« [Vorige](#) | 1 / 7 | [Volgende](#) »

Algemeen

Monumentnummer : 513540
 Monumentnaam :
 Status : Beschermd
 Complexnummer : [513541](#)
 Aanwijzingsbesluit : 27-01-2006
 Inschrijving register : 10-04-2006
 Kadaster deel/nr : 12764/127
 Int. Kenteken : N

Locatie

Provincie : Overijssel
 Gemeente : Ommen
 Woonplaats: Ommen
 Buurt/wijk :
 Situering : Onbekend
 X-Y coörd : 224678-503388

Omschrijving

HOOFDGEBOUW (Het Laar). Het in oorsprong 18de-eeuwse blokvormig huis van vijf traveeën is in 1850 verbouwd en uitgebreid met een hoekvleugel waardoor het een asymmetrisch aanzicht verkreeg. Het op rechthoekige grondslag opgetrokken pand bestaat uit een rustica-souterrain en twee bouwlagen onder twee met geglazuurde Hollandse pannen gedekt schilddaken met gemetselde hoekschoorstenen. Het vijf traveeën brede gepleisterde en aan weerszijden door lisenen besloten gevelvlak aan de voor- en achterzijde heeft een risalerende middentravee onder een fronton en terzijde de iets vooruitspringende hoekvleugel van één travee met geblokte hoeklisenen. De regelmatige vensterindeling van deze gevels bestaat uit een getralied souterrainvenster, een achtruitsvenster met halffrondbovenlicht binnen een rechthoekig kozijn op de bel-etage en een zesruitsvenster op de verdieping. Alle vensters zijn met persiennes behangen. In de voorgevel is aan een zandstenen tientredige trap een dubbele toegangsdeur met roedenverdeling en een rondboog bovenlicht gevat in een eenvoudige omlijsting met consoles die een lijst dragen. Onder de trap een kelderingang. De detaillering van de witgeschilderde linkerzijgevel bestaat uit één vensteras met een souterrainvenster, een achtruits- en een zesruitsvenster, twee souterrainvensters en een blind venster (rechts); de witgepleisterde rechterzijgevel een kelderdeur, souterrainvenster en een kelderlicht, op de bel-etage twee achtruitsvensters en op de verdieping een zesruitsvenster. In het INTERIEUR is ondermeer van belang de nagenoeg oorspronkelijk plattegrond op de bel-etage met vierkante hal geflankeerd door kamers en een achterzaal; marmeren schouw in achterzaal; houten schouw hal en rechter zijkamer.

Waardering

HOOFDGEBOUW (Het Laar) van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de classicistische vormgeving uit de 18de eeuw;
- vanwege de gaaf bewaard gebleven ruimte-indeling van het interieur;
- vanwege de markante ligging binnen de historische tuin- en parkaanleg;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Monumentnummer: 513542

Bij Het Laar 2 7731 AV te Ommen

« [Vorige](#) | 2 / 7 | [Volgende](#) »

Algemeen

Monumentnummer : 513542
 Monumentnaam :
 Status : Beschermd
 Complexnummer : [513541](#)
 Aanwijzingsbesluit : 27-01-2006
 Inschrijving register : 10-04-2006
 Kadaster deel/nr : 12764/127
 Int. Kenteken : N

Locatie

Provincie : Overijssel
 Gemeente : Ommen
 Woonplaats: Ommen
 Buurt/wijk :
 Situering : Onbekend
 X-Y coörd : 224678-503388

Omschrijving

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats Het Laar. De gaaf bewaarde vroeg 18de-eeuwse structuur heeft een zeer symmetrische opzet gevormd door een rechthoekig grachten- annex lanenstelsel en een singel, die aan de westzijde twee vierkante sier- annex visvijvers -thans rietvelden- omsluiten (doorsnede vanaf de huisplaats: gracht, laan, singel, laan). Deze aanleg is gesitueerd op een lange middenas oorspronkelijk bestaande uit een oprijlaan recht op het huis -hiervan is een deel nog aanwezig- en een zichtkanaal 'Grand Canal' achter het huis. Het binnenterrein gelegen binnen de rechthoekige omgrenzing is in drie gelijke delen te verdelen: aan de oostzijde de huisplaats met het door boomgroepen omgeven huis (aan weerszijden een rode beuk), de achter deze boomgroepen verscholen bouwhuizen en het voorplein met rond gazon (zie ook TMK 1883-1913); het geheel omhaagde middelste deel wordt door het middenpad in twee zich spiegelende stukken gedeeld, twee compartimenten met een gazon met buxusbollen langs de rand en een boomgaard van elkaar gescheiden middels een houtwal, ook paden aan de zijkanten waarvan de linker geflankeerd wordt door taxus; het laatste deel aan de westzijde bestaat uit de twee

reeds genoemde visvijvers. Het buitenterrein bestaat uit een afwisseling van eiken- en beukenlanen, bos en weiden. Voor het huis, aan de overzijde van de weg, liggen weilanden gestoffeerd met boomgroepen (lindebomen) die voor dieptewerking zorgen; over deze weiden is een fraai zicht op het huis gecreëerd dat omsloten wordt door hoogopgaande bomen (coulisserwerking). Links voor het huis ligt een kleine landschappelijke aanleg (thans hertenkamp) met vijverpartij en een bosje; op de Kadastrale Minuut van 1821 staat de aanleg aangegeven; aan de noordzijde hiervan een eikenlaan. Voor het huis langs loopt een rechte weg Het Laar, oorspronkelijk deel uitmakend van het 18de-eeuwse lanenstelsel, thans is alleen langs het gedeelte richting de Stationsweg nog laanbeplanting aanwezig. Achter het huis domineert het grand canal de aanleg. Het grand canal is te onderscheiden in een smal deel (oost) geflankeerd door een laan en een sloot en een breder deel (west) zonder duidelijke laanbeplanting. Aan het einde van dit kanaal ligt een heuvel, die in de verkoopadvertentie uit 1782 al wordt genoemd. Vanaf dit punt is een vrij zicht over het waterkanaal en de omringende weilanden. In de noordwesthoek van de aanleg is een kleinschalige 19de-eeuwse aanleg in landschapsstijl met een ovale vijver, opgeworpen heuvels en een rondgaand pad. Deze landschappelijke aanleg is gerealiseerd binnen het geometrische stramien met in de bosstrook parallel aan de Zwolseweg slingerpaden. Tussen de weilanden aan de zuidzijde ligt een verhoogd wandelpad (op een dijklichaam) met zichtassen op het weidelandschap met coulisserwerking (TMK 1883-1913).

Waardering

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats Het Laar van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de bijzonder gaaf bewaarde 18de-eeuwse structuur met grachten- singel en lanenpatroon, visvijvers en een 'grand canal';
- vanwege de 19de-eeuwse aanleg in landschapsstijl met behoud van het formele stramien;
- vanwege de visuele samenhang met de verschillende onderdelen van de buitenplaats.

Monumentnummer: 513543 Bouwhuis Het Laar 2A 7731 AV te Ommen

« [Vorige](#) | 3 / 7 | [Volgende](#) »

Algemeen

Monumentnummer : 513543
Monumentnaam :
Status : Beschermd
Complexnummer : [513541](#)
Aanwijzingsbesluit : 27-01-2006
Inschrijving
register : 10-04-2006
Kadaster deel/nr : 12764/127
Int. Kenteken : J

Locatie

Provincie : Overijssel
Gemeente : Ommen
Woonplaats: Ommen
Buurt/wijk :
Situering : Onbekend
X-Y coörd : 224668-503419

Omschrijving

BOUWHUIS. Direct ten noorden van het hoofdgebouw staat een bakstenen bouwhuis uit het midden van de 19de eeuw. Het op rechthoekige grondslag opgetrokken gebouw bestaat uit een bouwlaag onder een met pannen gedekt schilddak. De gevels, behalve de achtergevel, zijn voorzien van een geprofileerde kroonlijst en kennen een horizontale geleding van hardstenen lijsten (speklagen) ter hoogte van de onder- en bovendorpels van de kozijnen. De symmetrisch ingedeelde voorgevel heeft vierruitsvensters met halfronde bovenlichten en twee dubbele paneeldeuren. In het midden van het dakschild een halfronde dakkapel met tuimelraam.

Waardering

BOUWHUIS van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de architectonische vormgeving;
- als karakteristiek en functioneel onderdeel van de buitenplaats;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke samenhang met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Monumentnummer : [513544](#)

Status : Beschermd

Complexnummer : 513541 - Het Laar

Oorspr. Functie : Koetshuis(L)

Hoofdadres : het Laar 3 7731 AV te Ommen, Ommen (OV)

Omschrijving

KOETSHUIS. Terzijde van het huis staat een schuin geplaatst koetshuis gebouwd in opdracht van A. Sandberg in 1843 (zie gevelsteen). Het op rechthoekige grondslag opgetrokken pand met donkere plint bestaat uit twee bouwlagen onder een met gesmoorde Hollandse pannen gedekt schilddak. De grof gestuukte gevels kennen een horizontale geleding van speklagen/stroken ter hoogte van de onder- en bovenzijde van de vensters op de begane grond. De gevels zijn ingedeeld met openslaande vensters; in de noordzijde de inrijdeuren.

Waardering

KOETSHUIS van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- als karakteristiek en functioneel onderdeel van de buitenplaats.

Monumentnummer : [513545](#)

Status : Beschermd

Complexnummer : 513541 - Het Laar

Oorspr. Functie :

Hoofdadres : Bij Het Laar 2 7731 AV te Ommen, Ommen (OV)

Omschrijving

TUINBANK. Terzijde van het huis aan het voorplein staat een prieelvormige halfronde tuinbank in neo-Pompejaanse/classicistische stijl, een zogenaamd stibadium naar ontwerp van H. Wentzel afkomstig van het huis De Paauw in Wassenaar en sinds 1929 op Het Laar. Het prieel is opgebouwd uit een halffrond natuurstenen basement met vier treden, daarop een natuurstenen borstwering met aan weerszijden een zinken Kariatide en een halfronde rij Dorische zuilen, die een houten lijst dragen waarop de dakconstructie rust; voorzijde met een opengewerkt een timpaan met zinken versieringen met gevleugelden. Inwendig een halfronde houten bank en een marmeren vloer.

Waardering

TUINBANK van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de vormgeving geïnspireerd door de opgravingen in Pompei;
- vanwege het materiaalgebruik;

- als zeldzaam voorbeeld uit het oeuvre van de architect H. Wentzel;
- vanwege de decoratieve waarde;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Monumentnummer : [513546](#)

Status : Beschermd

Complexnummer : 513541 - Het Laar

Oorspr. Functie :

Hoofdadres : Bij Het Laar 2 7731 AV te Ommen, Ommen (OV)

Omschrijving

TOEGANGSBRUG MET HEK. Het voorplein is toegankelijk via een bakstenen dubbele boogbrug met keermuren (en natuurstenen randen). Witgepleisterd muurwerk. In het midden staat een ijzeren spijlenhek bestaande uit dubbele hekvleugels tussen twee stijlen en zijstukken. De spijlen hebben speerpunten, de hekstijlen versierd met dennenappels en een palmet. Langs de zijkanten een eenvoudige balustrade.

Waardering

TOEGANGSBRUG MET HEK van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- als markering van de toegang tot de buitenplaats;
- als karakteristiek en functioneel onderdeel van de buitenplaats.

Monumentnummer : [513547](#)

Status : Beschermd

Complexnummer : 513541 - Het Laar

Oorspr. Functie :

Hoofdadres : Bij Het Laar 2 7731 AV te Ommen, Ommen (OV)

Omschrijving

IJSKELDER. Ten zuiden van het hoofdgebouw in het park ligt een 19de-eeuwse ijskelder met en bakstenen koepelgewelf. De rondboog toegangsdeur bevindt zich in een portaaltje met tongewelf in een rechthoekige frontmuur. Inwendig geheel van baksteen opgetrokken; toegang tot binnenruimte via twee, oorspronkelijk van ijzeren deuren voorzien rondgemetselde poortjes, met een niveauverschil van vijf treden.

Waardering

IJSKELDER van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- als karakteristiek en functioneel onderdeel van de buitenplaats;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke samenhang met de andere onderdelen van de buitenplaats.